

Biskop Tor Singsaas, innlegg i julenummeret til «Fresk-meldinga» - organ for Helse Nord-Trøndelag

«Det hellige er skjult i det alminnelige»

Våre helseinstitusjoner holder en meget høy livskvalitet.

Her står medmenneskeligheten i det absolutte sentrum.

Det er ærefrykt for livet.

Dette har vi erfart som selv har vært på sykehus og i helseinstitusjoner, eller har noen av våre der.

Helsearbeiderne trenger å få positiv oppmerksomhet og takk for den svært krevende oppgave det er å arbeide med mennesker i ekstremt sårbare situasjoner.

En må vise varsomhet, respekt og verdighet fordi en er i berøring med et medmenneskes mest intime deler i livet. Da vil det handle om asymmetri, - at en aldri vil være på like linje med pasienten, - men en holder «en annen» sitt liv i sine hender.

Å legge sitt eget liv i en «annens» hender handler om å vise tillit. Jeg har tillit til at du tar vare på meg.

Det er en stor medmenneskelig gave å få holde en «annens» liv i hendene, - og det er en stor gave å ha medmennesker som tar imot en når en trenger hjelp. Slik er vi mennesker gitt til hverandre. Vi holder hverandres liv i hendene.

Og når vi slik holder hverandres liv i hendene, handler det om å ha en dyp respekt for hverandres grenser. De skal respekteres og ikke overskrides.

Disse holdningene er meget godt og solid integrert i våre helseinstitusjoner, opplever jeg.

For et samfunns humanitet blir vurdert ut fra hvordan de minste og mest sårbare blir tatt vare på.

I vår kristne kulturkrets «hviler det en hellighet over menneske og skaperverk».

Menneske og skaperverk er «hellig».

«Det hellige» er skjult i det alminnelige.

Julenatt oppdaget vi det for alvor.

Da kom Jesus, det hellige barnet, Guds Sønn til jord.

Han var helt alminnelig .

Han ble menneske for vår skyld. Slik viste han hvor høyt verdsatt mennesket er av Gud.

Gud har skjult seg i det alminnelige.

Jesus var helt alminnelig å se til. Han var barn, - ungdom, - voksen, - bror, - venn, - glad - festlig, - fattig, - sulten, - flyktning, - selvstendig, - opprørsk, - frittalende, - modig, - sorgtung, - forfulgt - truet, - torturert, - drept på et kors.

Oppstått fra de døde!

Han var noe mer enn alminnelig. De merket det når de møtte ham. For han viste alle en dyp respekt og verdighet. De fornemmet hans «hellighet». Han bar med seg noe annet og mer, en myndighet annensteds fra.

Og alle som møtte ham, oppdaget at de var noe mer enn alminnelig, - for de bar på «en hellighet», og som han bekreftet og gjorde synlig.

Alle mennesker er medsendt «en hellighet» av sin Skaper. Det er en Guds beskyttelse han har gitt hver enkelt av oss. Vi merker denne «hellighet» alt på forhånd når vi kommer vårt medmenneske i møte. Vi kan merke etterpå om vi behandlet hverandre med verdighet, eller om den ene ble krenket, «gjort liten». Spørsmålet er om vi bekrefter hverandres «hellighet»? Ordet «hellig» betegner noe som ukrenkelig, dyrebart og umistelig, noe som ikke må vanæres, men behandles med ærefrykt og dyp respekt. I den kristne tradisjon er hellig/hellighet særlig knyttet til Gud og hans vesen og egenart. Moses fikk beskjed om å ta av seg skoene da han stod foran den brennende busken i ørkenen som Gud talte ut fra. Han stod overfor «Den hellige». I kristen teologi er «hellighetsbegrepet» og knyttet til menneske og skaperverk. Vi utfordres til å møte ethvert medmenneske med den respekt Moses viste Gud i ørkenen. Vi står overfor «det hellige» i møte med den andre.

Dette er ærefrykt for livet.

Teologen og etikeren Knud Løgstrup (1905 – 81) tenker seg at ethvert menneske er utrustet med en «urørlighetssone» som ikke skal krenkes. Denne forvaltes av mennesket selv. Det er en «hellighetsgrense» som ikke skal overskrides av andre. Alle mennesker har grenser som ikke skal krenkes, en sone nært seg selv som ikke skal røres. Også barnet har. Alle mennesker er medsendt «en hellighet».

Dette er utfordrende når vi står overfor et annet menneske som ber om medmenneskelighet. Hvordan respekterer og bekrefter vi dets «hellighet», medsendt som beskyttelse fra Skaperen? - Dette menneskesyn er tenkt å gi beskyttelse for oss alle. Alle trenger vi å få bekreftet vår «hellighet» som mennesker. Det er dette som gjør medmenneskeligheten så dypt meningsfull.

Denne dype respekt for mennesket har vi fra ham som kom til jord julenatt!

Velsignet jul!